

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศทางด้านเศรษฐกิจ โดยต้องเร่งรัดการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยจะต้องใช้โอกาสจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาคและโลก อาทิ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน การขยายตัวของชีวอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชีย โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายของชีวอำนาจทางเศรษฐกิจเหล่านั้นกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงด้านตลาดในโลก ในขณะที่การพัฒนาปรับปรุงด้านสมรรถนะในการแข่งขัน โดยเฉพาะด้านปัจจัยการผลิตจะต้องสัมพันธ์และร่วมพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนที่เสมอภาคกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศสมาชิกในอาเซียนมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักนายกรัฐมนตรี. ม.ป.ป. : 85)

คำว่า “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) เป็นการสร้างสังคมภูมิภาค ให้พลเมืองทั้งสิบรัฐสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกันหรือเป็นเพื่อนร่วมชุมชนคนหมู่บ้านเดียวกัน อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ข้างไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554ก : 1)

ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกประชาคมอาเซียน ได้ตระหนักถึงบทบาทและภารกิจสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือกับอาเซียน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในเวทีโลก โดยเฉพาะการใช้กลไกความร่วมมือด้านการศึกษานำพาอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคง ภายใต้ 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน การศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่น ๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน เหตุผลและความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่ประชาคมอาเซียนมั่นคงและยั่งยืน

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง กล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคน อย่างไรก็ตามสังคมดูเหมือนจะให้ความสำคัญกับครูและความเป็นครูลดลงเรื่อยๆ ทั้ง ๆ ที่ครูเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาและการสอน ปัจจุบันเราให้ความสำคัญต่อการศึกษาแต่ละเลยการให้ความสำคัญกับครู จึงส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของประเทศชาติลดลงอย่างต่อเนื่อง ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา สังคมและประเทศชาติเกิดวิกฤตทั้งทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมือง โดยเฉพาะสังคมฐานราก คือ ชนบทและชุมชนท้องถิ่นยังขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบการศึกษาก็ขาดครูและคุณภาพของครูในระบบโรงเรียนก็ยังไม่น่าพอใจ การพัฒนาหลักสูตรการผลิตครูและจัดการเรียนการสอนนักศึกษาครูยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคน (เยาวชน) ในสังคมและประเทศชาติ ระบบการศึกษาประกอบด้วยครูและผู้บริหารรวมทั้งระบบ โครงสร้างเชิงนโยบาย แต่ครูได้รับความสำคัญน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารจัดการทางการศึกษาด้านอื่นๆ (เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร. 2554 : ไม่มีเลขหน้า) และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของผลทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ต่ำกว่าเกณฑ์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. 2555 : ไม่มีเลขหน้า) นายจจัด สุวรรณสังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ กล่าวว่า ปัจจุบันนักเรียนและครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ยังมีความบกพร่องทางการใช้ภาษาอาเซียน หรือ

ภาษาอังกฤษ หากบุคลากรไม่สามารถสื่อสารได้ก็จะเป็นปัญหาต่อไปในอนาคตไม่ว่าจะเป็น เรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ (ขจิต สุวรรณสังข์. 2555 : สัมภาษณ์) นั่นก็หมายความว่า สถานศึกษานั้นยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควรที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558

จากความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาที่จะก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ของ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ยังคงมีปัญหาและความไม่พร้อมในการ บริหารจัดการศึกษา ในด้านต่าง ๆ ซึ่งควรเร่งดำเนินการให้มีการกำหนดแนวทางในการ ขับเคลื่อนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยผู้บริหารควรมีการเตรียมความพร้อมในการเพิ่ม ศักยภาพของบุคลากร และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้มี ความสามารถในการดำรงตนในประชาคมอาเซียน และสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้กับ ชุมชน โดยให้ชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกันกับ โรงเรียนและส่งเสริมให้ โรงเรียนพร้อมที่จะก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพ และแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามแนวทางหลัก 4 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านการบริหาร บุคลากร 3. ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ 4. ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชน สัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าสถานศึกษามีสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ ประชาคมอาเซียนมากน้อยเพียงใด ผลของการวิจัยคาดว่าจะประโยชน์ และเป็นแนวทาง ในการวางแผนเพื่อเสริมสร้าง สนับสนุน หรือปรับปรุงและนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้ไปใช้เป็น แนวทางให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารหน่วยงานอื่น ๆ นำไปพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเต็มศักยภาพ ในปี 2558

คำถามทางทฤษฎี

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างไร
2. ครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์แตกต่างกันอย่างไร

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานทางการวิจัย

ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อสภาพและ
แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดกาฬสินธุ์มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคม
อาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมดจำนวน 557 คน

ประจำปีการศึกษา 2555 จาก 12 โรงเรียน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2554 : ก-ค)
ดังนี้

1.1.1 ครู จำนวน 363 คน

1.1.2 ผู้บริหาร จำนวน 26 คน

1.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 168 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมดจำนวน 239 คน
ประจำปีการศึกษา 2555 จาก 12 โรงเรียนดังนี้

1.2.1 ครู จำนวน 191 คน โดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ของ Krejcie and Morgan (ไพศาล วรรค้ำ, 2555 : 461)

1.2.2 ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียน (ไพศาล วรรค้ำ, 2555 : 98)

1.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 36 คน
ใช้การสุ่มแบบเจาะจง โดยตำแหน่ง ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 239 คน ประจำปีการศึกษา
2555

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางหลัก 4 ด้าน คือ

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการ

2.1.2 ด้านการบริหารบุคลากร

2.1.3 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้

2.1.4 ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพ หมายถึง ลักษณะความเป็นธรรมชาติของสิ่งที่เป็นอยู่ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2. แนวทาง หมายถึง การปฏิบัติงานที่วางไว้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

3. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง หมายถึง การทำงานของกลุ่มคน หรือ บุคลากรในหน่วยงานตามกฎหมายของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีการสั่งการ ควบคุม ตามวินิจัยย์ และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครู นักเรียน และบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน เพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ประกอบด้วยแนวทางหลัก 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านการบริหารจัดการ คือ การจัดการศึกษาโดยกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และมีการประเมิน กำกับติดตามผลและประชาสัมพันธ์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้ทราบถึงผลการดำเนินงาน และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จก็คือ ผู้บริหารที่ต้องยอมเข้าใจ สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน และยอมรับที่จะพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการบริหารควรยึดแนวการดำเนินงานตามกฎบัตรอาเซียน

3.2 ด้านการบริหารบุคลากร คือ การดำเนินงานของครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยควรเร่งเตรียมความพร้อมในการเพิ่มความรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ภาษาอาเซียน วัฒนธรรม เทคโนโลยี หลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่างองค์กรหรือประเทศในประชาคมอาเซียน

3.3 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำเนินชีวิตด้วยดีในประชาคมอาเซียน ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งระบบในสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยบูรณาการจัดการเรียนการสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนโดยครูชาวต่างชาติเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสื่อสารภาษาอาเซียนให้ได้ และควรมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาศัยเทคโนโลยี หรือมีการจัดกิจกรรม ชุมชน หรือสภาพแวดล้อมให้เหมาะกับการเรียนรู้ต่อผู้เรียนมากที่สุด และมีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน

3.4 ด้านการบริหารจัดการเครือข่ายและชุมชนสัมพันธ์ คือ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับชุมชนได้ทราบแนวทางการเตรียมความพร้อมสู่อาเซียนของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการให้ชุมชนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ และส่งเสริมให้โรงเรียนให้พร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

4. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนของ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนและรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

6. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน หมายถึง กลุ่มคนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการทำงานในสถานศึกษาและผู้ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

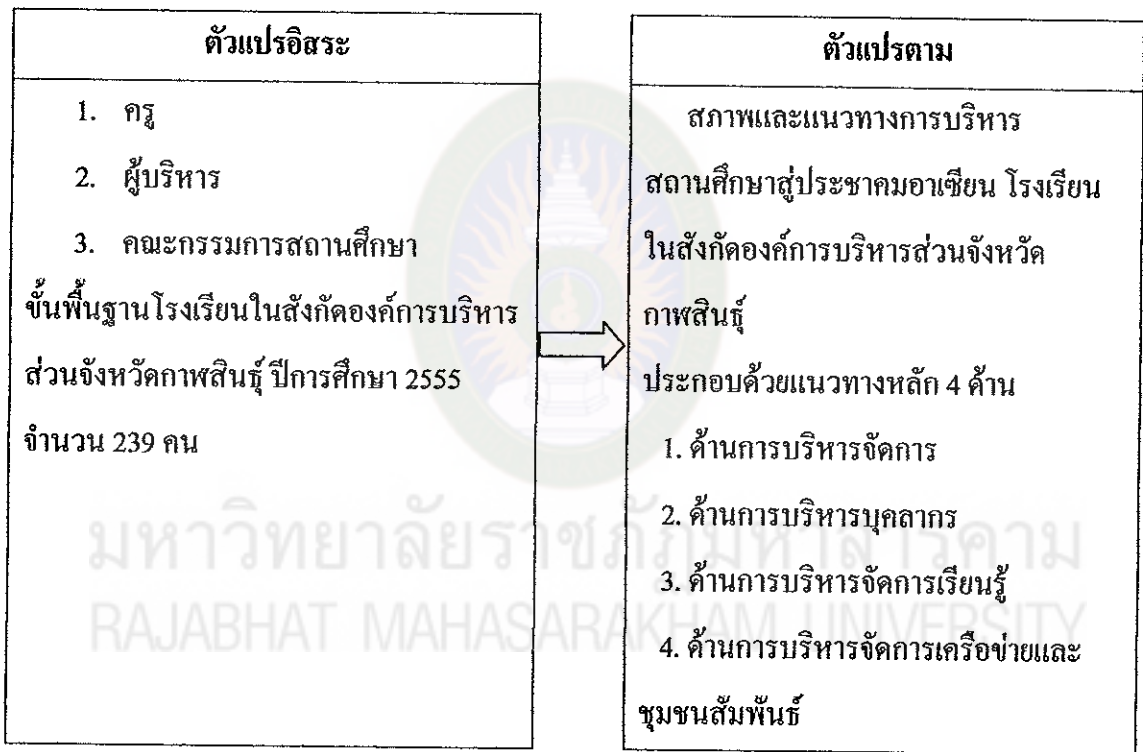
7. ประชาคมอาเซียน คือ กลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่รวมตัวกัน จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา โดยมีแผนการดำเนินงานประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
2. ความซื่อคิดเห็นของครู ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมปรับปรุงสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์และหน่วยงานอื่น ๆ

กรอบแนวคิดทางการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้ศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาอยู่หลายด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์หาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วยแนวทางหลัก จำนวน 4 ด้าน คือ

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย